

ETHIK DER ERZIEHUNG; door *A. Benning* Grundlegung und Konkretisierungen einer pädagogischen Ethik. Herder, Freiburg-BaselWien, 1980. 104 blz., DM 19.80.

Met de in de ondertitel van dit boek gebruikte en niet zo gangbare term 'pedagogische ethiek' geeft de auteur aan wat hij met deze studie voor ogen heeft: een wetenschapstheoretisch en praktisch-pedagogisch gefundeerd ontwerp voor een op waarden georiënteerde pedagogiek.

Het boek valt uiteen in twee delen. Tegen de achtergrond van de huidige waarden- en normen crisis zet de auteur in deel I uiteen waarin de opgave voor een toekomstige pedagogische ethiek zou moeten bestaan. Bij het zoeken naar filosofische, antropologische en theologische grondslagen weet hij zich geïnspireerd door J. H. Pestalozzi (1746-1827), J. M. Sailer (1751-1832) en zijn 'leermeester' H. Döpp-Vorwald (+ 1977).

In het tweede deel van deze studie konkretizeert de auteur de theoretische uitgangspunten m.b.t. het pedagogisch handelen. Van belang acht hij daarbij vooral *op welke wijze* waarden worden overgedragen. De concrete 'modellen' voor een praktische realisatie van ethische inzichten bestaan grotendeels uit een pleidooi vooreen nieuwe deugdenleer en voorbeeld-ethiek.

De auteur zet grote vraagtekens achter de resultaten van de zg. emancipatorische pedagogiek; volgens hem leiden deze nieuwe pedagogische inzichten slechts tot onzekerheid en radeloosheid van de opvoeder en tot een ethisch minimalisme in de opvoeding. Met deze studie (waarbij hij zich er van bewust is dat het zinloos is om welke deugden dan ook als museumstukken op te poetsen of te pleiten voor een nieuw systeem van geboden en verboden) hoopt hij een vruchtbare discussie op gang te brengen met de 'grote traditie van een geesteswetenschappelijk georiënteerde pedagogiek', om daardoor impulsen te geven voor een nieuwe waardepedagogiek. Een edel streven, maar gezien de praktische uitwerking niet geheel ontbloot van het gevaar voor het ontstaan van een gesloten systeem van gepolijste deugden. In deze zin doet de poging toch wel wat nostalgisch en burgerlijk aan.